

3 Mar have bestaaet, navnlig efter den Anerkjendelse, som da blev givet, saavel fra Thingets som Ministeriets Side. Det vilde derfor være en forunderlig Ting, om Thinget nu skulde gaae ind paa at løse de Forhold, der have været løste i lang Tid, saa meget mere, som det langt tidligere har været paastaet, og jeg troer med Grund og Troie, fra Ministeriets Side, at disse Forhold hørte ind under det administrative Gebeet og vare saadanne, hvori den lovgivende Magt ikke havde at blande sig. Vel have vi igaar hørt den Yttring fremsatte, at Alt, hvad der stod i Forordninger, burde forebringes her til den lovgivende Magts Prøvelse, for at Alt hvad der hørte under det administrative Gebeet kunde udsøndres fra det, der hørte under det lovgivende Gebeet; men jeg troer, at denne Anskuelse er urigtig, thi vel er det sandt, at man fra den Tid af, at Grundloven er bleven gjældende, kan skjæle mellem Love og administrative Bestemmelser; men hvad den forbigangne Tid angaaer, da er det ganske ligegyldigt, om en Bestemmelse har været optaget i en Forordning eller i et Rescript. Man kan ikke opstille den Anskuelse, at alle Forordninger skulde forelægges Rigsdagen, og at alle Rescripter kunne behandles ad administrativt Veie, og i den sidste Henseende have vi et Exempel, der ligger os meget nær. Nylig har nemlig et Rescript været til Forhandling her i Thinget, og hvorfor? Fordi der var Spørgsmaal om en Gjenstand, der nødvendigviis hørte ind under den lovgivende Magt, uanset om den omtaltes i et Rescript eller i en Forordning. Det forekommer mig soleklart, at Fortiden, der ikke kjendte de constitutionelle Synspunkter, har, efter som andre Omstændigheder paabøde det og efter sine egne ældre Anstuelser, skabt Lovgivningen, enten i Form af Forordninger eller i Form af Rescripter, men det vilde dog være urigtigt at bruge den tilfældige Omstændighed, om Bestemmelsen staaer enten i en Forordning eller i et Rescript, til Rettefær for, om Sagen skal foretages her, eller om den kan afgjøres ad administrativt Veie. Vilde man imidlertid gjøre en saadan Anskuelse gjældende, burde man have gjort det for 3 Mar siden, men nu er det for sild; thi nu er den Sag afgjort

ved en dobbelt Anerkjendelse, haade fra Thingets og fra Ministeriets Side. Hermed antager jeg altsaa, at hele denne Sag egentlig er aldeles tilintetgjort, thi § 3, der fra nogle Sider har fundet Sympathi, vil, naar man næriere betragter den, vise sig at være uden Indhold, og maa altsaa virkelig betragtes som et Skræmmebillede, der slet Intet betyder.

Hvad dernæst Hovedsagen angaaer, om den juridiske Examen skal ophæves eller ikke, saa have vi jo hørt meget tale om Examina, Forelæsninger og videnstabeligt Studium, men jeg tillader mig at gaae et Skridt videre. Hvad er Hensigten med det juridiske Studium her i Landet? Det er at skaffe en god og tilforladelig Retspleie, men jeg tillader mig nu at opkaste det Spørgsmaal: have vi her i Landet en god, paalidelig og tilforladelig Retspleie? Jeg affeer naturligviis fra de Forbedringer, som denne Gjenstand kan modtage ligesaa vel som enhver anden Gjenstand her paa Jorden, og jeg drifter mig da til det bestemte Svar: vi kunne med Stolthed sige, at vi her i Landet have en god, paalidelig og tilforladelig Retspleie, og hvad skylde vi den? Vi skylde den to Ting. Fra Slutningen af forrige Aarhundrede er vor Retsforfatning med Forstand og Omfagt grundlagt, udviklet og bragt Fuldkommenheden saa nær, som Omstændighederne have kunnet tillade det, og for det Andet er der anvendt Flid og Opmærksomhed paa Alt, hvad der angaaer at danne Embedsmændene. Statsforfatningen har været godt grundlagt og godt gennemført, og den juridiske Embedsstand her i Landet har været godt opkært og gennemtrængt af den Aand, hvorpaa det fornemmelig kommer an, den har været gennemtrængt af en reen Retsfølelse. Hvad det Sidste angaaer, gjælder det imidlertid ikke alene om de juridiske Embedsmænd, men jeg tør med Stolthed sige, at den rene Retsfølelse gader udenfor deres Kreds og gennemtrænger Befolkningen i et meget stort Omfang. Jeg tillader mig at udhæve disse Omstændigheder, fordi vi vel maae erindre os, hvilken Betydning det har ligeoverfor Udlandet, naar det hedder om et Land, at det har en god Retspleie, og at der er en reen Retsfølelse; vi maae mindes de mange Exempler, vi ikke